



© Marina Daviu

En l'era de la hiperconnectivitat de la informació de masses immediata i de la magnífica capacitat d'internet per eradicar tot tipus de limitació comunicativa, sembla que el mercat de la construcció està en alça per a l'edificació de murs i límits físics.

La paraula 'límit' té dos significats que són d'actualitat, però no forçadament convergents. D'un costat, la definició de 'límit' físic es: *Part extrema, punt, on termina un territori, una extensió qualsevol, un període de temps*. D'altra banda, la definició de 'límit' metafísic sembla que no té res a veure: *final, o grau més alt d'alguna cosa, que no es pot o no s'ha de superar*.

La consolidació dels límits, entesos com a fronteres, així com la carrera d'armament contra les possibles invasions estrangeres torna a sorgir de la història com a tema prioritari per als estats. El Brèxit, la frontera oriental europea o l'obsessió de Trump amb la construcció d'una frontera amb Mèxic en són alguns exemples. A escala més local, les ciutats d'alguns països com Alemanya, França o Bèlgica anul·len festivitats culturals i tanquen els mercats a l'aire

lliure responnent a les demandes de la policia per raons de seguretat. Sembla d'una urgència immediata recrear murs, tanques i punts de control contra la por d'una invasió. Els EUA volen incrementar en 54 bilions (54.000 milions) de dòlars en despeses militars (un 9% més que l'any passat); França arriba al 2% del PIB, amb un «bonus» de 418 milions d'euros més per al 2017; i Espanya pensa augmentar un 30% les despeses de defensa.

És de tots conegut el desastre humanitari derivat de la imposició de fronteres cada cop més fortes entre països. Aquest desastre, sofert per les persones amb dificultats en els seus països d'origen, és directament proporcional a la intensitat dels límits físics imposats. En aquest cas sembla que una part de la societat ha arribat també al límit metafísic del que és acceptable. Les nombroses denúncies per part dels ciutadans, com ara la manifestació del 18 de febrer a Barcelona, mostren indignació davant la manca de recursos empleats per part de l'estat per acollir o donar solucions a la situació límit dels refugiats, immigrants i víctimes.

Malgrat això, tot està lligat a la mateixa paraula. Quin és el veritable significat de límit? Fins on podrà arribar la potència d'un significat i la feblesa de l'altre?

No crec que el pressupost per a la construcció de 3.200 km de mur entre els EUA i Mèxic estigui inclòs en l'augment de despeses militars. Probablement estan encara en joc qüestions tècniques importants per fer viable el projecte. Per a la realització de la tanca, prevista en formigó prefabricat, serà necessària la construcció de carreteres noves, centrals de formigó i una forta mobilització d'obriers durant una durada que sembla desorbitant. Amb sort, la bogeria es quedarà en el camí. A la vella Europa, la Torre Eiffel, emblema de París i monument més visitat del món, no tindrà una segona oportunitat. La ciutat ha anunciat públicament el projecte de tancament del recinte amb un mur de vidre de 2.5 m d'alt, que té com a previsió de finalització la tardor d'aquest mateix any. 20 milions d'euros de pressupost inicial davant la urgència anunciada per la policia. Els parisencs no acceptarien que es privatitzés el símbol de la ciutat; l'accés seguirà sent gratuït fins als peus de la torre, però estarà filtrat per controls i encara no està clar si es podran repetir gratuïtament els milers de 'selfies' de nit amb la dama de ferro de fons il·luminada.

Em sembla estar presenciant un retrocés important en la concepció de la ciutat. Fins on arribarà la por a modificar les experiències urbanes? Quin és el terme mig entre el sentit comú i la seguretat ciutadana? Es produeix una forta contradicció quan es parla de 'tanca' per a protegir els ciutadans de possibles agressions. Qui no ha saltat una tanca a la seva vida? A Mèxic es produeixen més de 1200 degradacions per any per travessar les tanques metàl·liques que ja estan instal·lades. Com més alta es fa, més solucions imaginatives es troben per travessar-la.

Molts arquitectes francesos deuen estar confrontats a aquestes reflexions. A part del BIM, la qüestió de la seguretat ha esdevingut el tema principal a incloure en el dia a dia dels nous projectes que arriben al despatx. Les bases del concurs per a un nou campus de recerca en ciències humanes al Nord de París proposaven un campus completament obert i inserit en la trama urbana, per tal de crear un cor de barri actiu. A l'Agence TER van proposar una resposta intel·ligent per substituir les tanques i crear un dispositiu de tipus fossa que permetia aquesta continuïtat urbana tot i creant un límit físic. Finalment, després de mesos d'intercanvis amb la policia que signa el visat del projecte, el projecte és acceptat amb la condició d'instal·lar un reforçament del dispositiu assimilable al que s'utilitza a les presons i àrees governamentals.

A la ciutat, els horitzons, les continuïtats ecològiques, hídriques, socials i visuals són, al meu

entendre, la base geogràfica de tota concepció urbana. En els últims decennis, el treball d'assegurar i protegir els ciutadans s'ha contruït a base de reforços de l'enllumenat, l'obertura de carrers i connexions visuals entre places, racons i passatges. La ciutat corre el risc, més que mai, de convertir-se en un parc d'atraccions (com ja passa parcialment a Barcelona des de fa uns anys) per causa d'una suposada seguretat que imposa tancar monuments, crear entrades a les places, tancar entrades d'escoles... És urgent replantejar el concepte de *límit* real del que és públic.

Voldria acabar amb una felicitació per als arquitectes arriscats que s'ocupen de demolir límits construint espais i forjant llaços socials. En són alguns exemples els francesos Perou Paris amb Calais New Jungle Delire, Aurore Rapin amb les Les Grands Voisins (<http://dai.ly/x528swdo> ^[1]), o Aurélie El Hassak-Marzorati, directora d'Emmaüs Solidarité per la construcció del Centre d'hébergement d'urgence Paris-Ivry (<http://dai.ly/x5bn2oq> ^[2]).

Marina Daviu, arquitecta. Corresponsal del COAC a París, França

02/03/2017



[3]

Tornar

[4]

Copyright@ Col·legi d'Arquitectes de Catalunya : <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/mon/revista-corresponsals/limits-paris>

Links:

[1] <http://dai.ly/x528swd>

[2] <http://dai.ly/x5bn2oq>

[3] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/printpdf/printpdf/11654>

[4] <http://www.coac.arquitectes.cat/ca/javascript%3Ahistory.back%281%29>